

REXURDIMENTO

Redacción e Administración

Praza dos Irmaos García
Naveira, núm. 22

BOLETIN QUINCENAL

ORGAO DOS INTERESES MARIÑÁS

PREZOS DE SUSCRIZÓN

Betanzos, trimestre . . . 0'80
Fora da localidade . . . 0'90
Exemplar 0'10

ANO I.

Betanzos, 16 d'Agosto do 1922.

NÚM. 2

O suor do labrego

Cando vexas pasar un labrego, descóbrete.
O mais outo, o mais dino de reverencia que
hai sóbor da Terra é o suor do traballador da
Terra.

Os libros sagros falan do suor nos dous is-
tantes cumes da historia
da Humanidade: na ho-
ra do Pecado e na hora
da Redención. Cando o
home pecóu, *El Señor*, ó
marcarlle o seu destino,
dixolle que tería que ga-
ñar o pan c-o suor da
sua fronte. Cando Cris-
to Noso Señor arrema-
taba o traballo divino
da redención do home,
pra libertalo do pecado,
suóu na cruz.

Si o sangue fai late-
xar o teu corazón é por-
que o labrego súa.

Si a tua carne se re-
nova e purifica é por-
que o labrego súa.

Si os teus hosos se
alongan e enfortecen é
porque o labrego sua.

O suor do labrego é o
pan. E o pan é a ledicia
do fogar. E o pan é a
vida.

Ten presente que na vida terreal podería-
mos vivir sin merceiros, sin homes de curia,
sin meicñeiros, sin soldados; sin labregos.
non. «Todo o pode iñorar o home sin perigo
da vida menos o tempo da sementeira do tri-
go.» Outro grande home dos nosos días, o
poeta indio Rabindranath Tagore, tecéu
unha oración con verbas d-este xeito:

«Dios está ali onde o labrego cava a terra,
ali onde pica a pedra o canteiro; está a ca-

rón d-eles, no sol e na chuvia, c-o traxe cheo
de pó. ¡Baixa c-o teu Dios á terra poirenta!
¡El está sempre e para sempre xunguido a
todos nos! Sai do teu embobamento! Vai ó
seu encontro, ponte a carón d-El e traballa
¡e que a tua testa súa!»

R. CABANILLAS.

LETRAS IRMÁS

ORAÇÃO A DIONYSO

No teu templo de luz e ambar de Opaala
De novo agora ajoelho e, prosternado
Sobre um setim antigo, cor de opala,
A minha voz eu ergo, em tom velado...

Ao receberes Este livro amado
Feito de cores, que eu vesti de gala,
Entorna sobre min o oiro sagrado
Que di o rythmo e faz mudar a fala!

Ensina-me a esculpir nas rochas duras
As formas imortais, bizarras, fátuas!
Descobre-me a eclosão das linhas puras

Limpidas, muzicaes, harmoniosas...
—Da-me á palavra a curva das estatuas
E enche-me a voz de pedras preciosas!

ANTONIO DE CÉRTIMA.

Porto.

FIAMOS LEDOS

Unha das ledicias mei-
randes da nosa vida ti-
vémola d'esperimentar
o derradeiro día da fei-
ra, ó ver entre tanta
mao mariñán REXUR-
DIMENTO.

Agás algunha xente
que xamáis nos merecéu
a máis pequena consi-
deración con respecto a
istas cuestións, e que coi-
da o galego pouco im-
portante pra poñer nos
xornaes; e agás aqueles
¡mal poados! que lles
parece ordinario o em-
prego da nosa lingua,
todos ficaban con entu-
siasmo ó coller o noso
boletín.

Xa non hay dúbida de que os tempos son
chegados.

Os que, aínda xenerosos, fican trabucados,
convenceráanse axiña da utilidade do noso
entusiasmo.

Os homes máis intelixentes da Terra xa
proclamaron por todas partes a importancia
do galego. Parécenos interesante eispoñer
eiquí o que xa no ano 1917 escribía o ilustre
catedrático Johan Viqueira no noso querido

colega *A Nosa Terra*. = «Os lectores do galego poden ser numerosos; e decir que quen escribe en galego escribe cuasi para *meio mundo*.—Debemos lembrarnos de que no Portugal e países de lingua portuguesa a nosa literatura ten ardentes partidarios. Derradeiramente en Coimbra no gran teatro da vila oin eu aplaudir con todo entusiasmo as poesías de Rosalía de Castro, recitadas con enxebre acento, por unha grande artista portuguesa, Amelia Rey Cago que os galegos debían coñecer!—Ademáis lembrémonos tamén de que nos países de lingua castelán non se hachará dificultade ningunha para comprendernos!—Por isto no porvir até a nosa correspondencia comercial se fará en galego!

Para conseguir o que antes digo fan falla dúas cousas con respecto da nosa lingua. Primeiramente fai falla afirmar o noso linguaxe literario. Por isto debemos imitar ós países que se encontraron na nosa situación (a Grecia, a Flandés, a Cataluña), debemos estudar os clásicos galegos e os *cuasi nosos* clásicos portugueses así como a nosa literatura portuguesa, e non como algunhos fan trascribir a fala de aldeias xa corrompida e que corresponde ao castelán d'e Lopez Silva. —Segundo, para adaptar a nosa literatura ós lectores *portugueses* temos que admitir a súa ortografía, e decir a hoxe válida en Portugal sómente con aquelas modificacións (ben pequenas por certo!) que esixen as diferencias da lingua. Iste camiño xa foi seguido pol-os flamíngantes na Bélxica que houberon de tomar a ortografía holandesa o que lles aumentou de maneira considerable os lectores.—Fagámolo pois!

D'AGRICULTURA

Alternativas de cosechas

A rotación dos cultivos ou sea a alternativa das cosechas é de tal importancia, que terras de igual composición química e mineralóxica, e abonadas co-as mesmas materias fer-

tilizantes, o rendimento dos cultivos será moitísimo meirande n'aqueles terreos onde a a rotación das plantas que se cultiven siga as regras e as normas agronómicas.

Poñendo gran coidado n'esto, aparte de obter cosechas máis abundantes, e por consiguiente máis remuneradoras, conséguese que a terra fique sempre disposta para unha boa produción.

A obtención de cosechas con máis proveito despréndese e dedúcese doada e lóxicamente, pois sabemos que o cultivo sempre d'unha mesma planta, no mesmo terreo, agótao de tal maneira que a súa produción chega a mermarse de tal xeito que o produto que poida dare non solo non cubrirá os gastos ocasionados pol-o seu cultivo senón que se fará nulo. Isto ten, naturalmente, a súa explicación científica, que en parte no na inoran os nosos labregos, pois a súa frase: «esta terra cánsase» ou «está cansada», non responde, nin máis nin menos, que ao emprego de malas alternativas.

Este «cansancio das terras» aplicanno aos terreos onde as cosechas van diminuindo progresivamente, aínda que os abonos adicionais n'as mesmas proporcións, e lles dediquen os mesmos coidados, ou tal vez, máis precisamente, para ver de conter a diminución da produción. Pero non é que a terra «se cansa como eles coidan, por faltarlle algún dos elementos que a planta necesita pra desenrolar en boas condicións e vivir ben; ou que s'haxan agotado os materiaes alimenticios; ou que estes non s'atopen en estado de asimilabilidade, non; é qu'o desmelloramento que se observa tanto no qu'afecta á produción coma ao vigor é pol-a presenza no terreo de venenos (toxinas), producidos pol-a mesma pranta cultivada, o que atacando á vida dos novos vexetaes fanlla levar lánguida, probe, e as veces deica morren; co-a particularidade que estes venenos mortaes para as prantas da mesma familia son inofensivas para outra especie de prantas que teñen exixencias culturais distintas.

Dedúcese d'esto que si queremos ter boas cosechas e explotar c-o máximo de rendimento as prantas sometidas ao cultivo, impónse o alternalas, facendo que suceda unha planta outra que non s'asemelle en nada á que acabamos d'arrincar por alimentos, tamaño, exixencias, duración, etc.

Noutro artigo poremos algún exempro d'alternativas que se porán seguir nos nosos campos.

C. P.

PANOS E TECIDOS

Casa d'Abarrategui e Bonome

Sánohes Bregua, 3 (Soportás d'a Praza)

BETANZOS

SEMBLANZAS GALEGAS

OS POLÍTECOS

Cando poñemos todo o noso agarimo en algo tan outo coma a Terra, quixéramos ollar o ouxeto dos nosos amores non lixugado por ningus defeitos, si non vel-o de cote limpo de todo mal, e escintilante de progreso e felicidade. Na Galiza hay, ende mal, defeitos d'abondo para que nos cheguen a preocupar fundamentalmente; mais estes defeitos que aquí padecemos non son produto da Natureza, por canto en esto é Galiza unha nación privilexiada; eles veñen do home, este ser inmutable e correxible.

Hoxe voume a referir ós polítecos. En artigos sucesivos falaréi, ó meu ver, d'outras plagas dinas tamén d'estudo.

Os polítecos chegan a Castela e teñen moitas veces os destinos da Hespaña enteira; emporiso ningún beneficio fan xamais á súa Terra. Isto sábeno todas as xentes da Península, e xa sirve moitas veces de comentarios xocosos. A nos isto non-os fai rir coma os estraños, porque chega a ferir a nosa i-alma, chea d'arelas redentoras. A nos preocupanos a cotío e fainos pensar d'un xeito de o pór remediar.

¿Por qué—pólese preguntar—ese abandono e apatía dos nosos polítecos para a súa Terra?

A resposta para nós e esta: sintense moito polítecos e pouco ou nada galegos.

Lémbrome agora d'unhas verbas que dixo el-Rei cando se formou o goberno anterior presidido por Maura. O Monarca dixo e ver que no goberno non antraba ningún galogo, o que desde fai tempo e cousa rara: *ahora trabajen por Galicia*. Parece que con isto deberíase entender que aínda que non había ministros galegos no goberno non por isto deberíanse esquecer de Galiza. Mais, ende mal, non se lle pode dar eso senso á frase, si non, nin máis nin menos, o contrario.

Para nós os políticos galegos son unha cousa funesta. Eles, ó millor, fican n'un Ministerio, e, dende alí, axudan a faguer proieitos e concesións en favor do que eles chaman Hespaña, que é, precisamente, o que non é Galiza.

Nós non debemos esperar grandes cousas dos gobernos: xa sabemos o que son para Galiza por mor dos polítecos. Nós teremos de facer patria ensinando ó rapás, pensando que ese rapás ha ir medrando. De exemplo nos poden servir os catalás e bascos, cidadáns d'unhas nacionalidades adiantadas.

Os catalás, por exemplo, inculcan ó pequeno amor á Patria, á lingua, ás súas glorias. Así fanno crear n'un ambiente felís e forte.

A vos do forte sempre se escoita. Nós debemos ser fortes facendo forte o lazo que nos xunte. Así sairá a vos do povo coma algo que sai do corazón do mesmo.

Endebén, hoxe hay xente que vai preocupándose d'un ditoso porvir, e, entre todos, loitan de cote as Irmandades Nazonalistas, que baten súas aas por todol-os recunchos da Terra.

CORTIÑAS.

Lea vostede "REXURDIMENTO"

D'IRLANDA

O xoves derradeiro, foron executados os dous patriotas irlandeses, Dum e O'Sullivan, que en instantes d'eisaltada locura, n-eles producida pol-o martirio horrível que a nazon irmá e patria sua ven sufrindo, non dubidaron en poñer fin á vida d'un dos tiranos, o reacionario mariscal Wilson, inspirador cerca do goberno de Londres da represión incalificavel que está ensangrentando o chan da fermosa Erin.

A terra de San Patricio ten d'isa data en vante dos santos máis no seu martiroloxio, y-a fera e despótica Albión un borrón máis no seu noxento historial de criminaes opresións.

Baladas Francesas

DE PAUL FORT

O VENTO EMPURRA-NOS

Morte! o vento ao redor do mundo. Vida! ao redor do mundo ri—Amemo-nos de presa, amemo-nos todos, despedamo-nos, o vento empurra-nos:

Logo, se te arrasta o vento, Morte! e que que as súas franjas varren-te, Vida!—Amemo-nos de presa, amemo-nos todos, despedamo-nos, o vento empurra-nos.

Vida! ti empurra-nos cara a morte. Morte! ti empurra-nos cara a vida—Amemo-nos pois, amemo-nos todos, se e necesario sempre que voltemo nos a ver.

A FOLLA MORTA

¿Lembras-te, amada? Vimos esmorecer-se o día do noso umor en un parque fechado.

Ti, tiñas-me dito adeus con a cabeza apenas, e eu respondin-te con un sorriso.

Uma folla morte, entón voava sobre as nosas almas. Sobre os mouros terros roídos da grade eu tocaba a lyra.

E iso foi todo... Era a hora do crepúsculo, quando o amor vai-se, e vanse as estatuas.

O VENTO DEU A VOLTA AO MUNDO

O vento deu a volta ao mundo, colleo todas as flores da China, as rosas, as malvas, as loíras, a grizes.

O día, a noite—hei aquí o vento por todo o mundo.

O vento deu a volta ao mundo, colleu to-

das as follas na França, as secas, as verdes, as amarelas, as brancas. A noite, o día—hei aquí o vento por todo o mundo,

O vento deu a volta ao mundo, colleo todos os fructos de aquí, os rotos, os d'ouro, os mouros tamén.—Nen o día nen a noite—hei á treboada para os de aquí.

CEBREIRO (traduziu).

Novas locaes

Constituíuse unha nova sociedade de Socorros Mútuos n'esta localidade, levando o título de «La Benéfica». Os asociados pagarán unha cuota de 1'50 ptas. ó mes, e terán dereitos, en caso de doenza, a asistencia médica, medicinas e un socorro de 1'50 ptas. Estes dereitos teraios, no só o socio, sinón tamén toda a familia que conviva co il.

A directiva da dita sociedade estará constituída na seguinte forma: Presidente, D. Enrique Durán; Vicepresidente, D. José Sónora; Segredario, D. José Filgueiras; Vicesegredario, D. Pedro Couce; Tesoureiro, D. Ricardo Bonome; Contador, D. Bartolomé Babío.

O médico encargado da asistencia terá de ser D. Ricardo Curiel.

O Bispo da cidade do Sacramento será probablemente invitado pol-o Concello a un xantar que, en honor d'il terá de se celebrar mañá, día 16, á unha da tarde, na Sala Capitular.

Unha comisión d'hoteleiros e fondistas da poboación, tomou o acordo de celebrar un día de Caneiros extraordinarios o día 20. en honor ós forasteiros. A esta festa concurrirá a banda municipal.

Os días derradeiros venise traballando con ardencia nas obras do Liceo Recreativo. Hoxe rematará todo o traballo, e así ficará a veterana Sociedade arreglada pra'o brillante baile que mañá s'ha celebrar nos seus elegantes salós en honor ós forasteiros.

A Compañía do Norte acordou que na madrugada dos días 17 e 19, despois de se celebrar as festas do 16 e 18, saian tres especiaes, pra qu'os forasteiros poidan voltar a Cruña despois de pasalas festas no noso povo.

En Bergondo, proiéntanse celebrar unhas grandes festas qu'han ter lugar nos días 20, 21, 22, 23 e 24 do presente mes. Prometen estar moito animadas, e pénsase en iluminar a carretera con luces eléctricas, constituindo d'este xeito unha novidade qu'ha de chamar a atención.

O 31 de Xulio derradeiro detuvo a policía segreda da Cruña a Arturo Ruíz, por usar o nome suposto

de Alberto. Este tal Ruíz estaba reclamado pol-o Xugado de Betanzos por estafas ós veciños d'iste povo.

Traballando o día 4 no Sanatorio pra Nenos anormaes, que s'está construindo no Coto, tiveron unha disputa os obreiros Xaquín Carro García, natural das Cascas, e Antonio Teijeiro, alias o Ferrolán, natural do Ferrol. Dista disputa saliu ferido o promeiro, que se presentou na Inspección de Policía.

A Central de Telégrafos, que até o d'agora tiña o seu domicilio no Rollo, trasladada istos días as suas oficinas á rua dos Anxeles, cabo da casa de Correos.

Mañá, día 17, celebrarásese, como saben nosos leitores, un manífico baile nos salós do Liceo Recreativo. A banda militar d'Isabel a Católica e a encargada d'amenizar a festa, e ten pra mesma preparado un escollido programa de bailables modernos.

A xunta directiva do Liceo solicitou do señor Wais o dar unha conferencia n'aquela sociedade, a que supoñemos ha ser moi interesante.

Tamén trátase de obter do Ilmo. Sr. Bispo de Lugo que de outra conferencia, que todolos brigantinos agradecerán na i-alma.

DE SOCIEDADE

Procedente da Arxentina chegou a Paris, onde s'atopa, o noso querido amigo Francisco Cortiñas. Proieuta recorrer diversas cidades francesas, embarcando logo para Inglaterra, de donde voltará outra vez para América, non sin que antes teñamol-o gusto de o ver unha temporada entre nos.

Estos días chegaron a Betanzos, para presenciar as nosas festas moitas familias que s'atopan vranando nas vilas e aldeas veciñas.

AOS NOSOS LEITORES

Moi axiña sairá «REXURDIMENTO» con interesantes melloras.

Entre outras cousas, pensamos que no noso boletín aparezan artísticas ilustracións.

O insine caricaturista Cebreiro fará unha serie de retratos, acompañados c'un autógrafo, das máis outas personalidades da Terra.

No terceiro número, do 1.º de setembro, figurará a primeira caricatura e autógrafo. Representará a Teixeira de Pascoaes, poeta portugués d'arxión do Miño, galego de corazón e incansavel cantor de Galiza.

Insertaremos tamén no boletín do 1.º de setembro un admiravel dibuxo feito á pruma pol-o noso que-

rido artista brigantin Veiga Roel, no que se representa unha romántica rua da nosa cibdade arcaica.

Como poden ver os que nos honran c'a leitura d'iste boletín, respetamos a ortografía dos colaboradores. Coidamos, d'isíe xeito, non mermar beleza e interés ás conceiçós eisponténeas dos artistas.

DENDE A CRUÑA

REXURDIMENTO

Non outro nome millor que éste para titular ésta enxebre follá que ven na comarca betanceira a espallar os ideás de redención galega e a defender os intreses mariñas.

A miña embora e o desexo que cheguen cumpridamente ao remate da súa patriótica pretensión, envío con éstas liñas aos irmáns de Betanzos.

*
* *

Dende fai cinco anos que escomenzóu en Galicia o movemento nazonalista iniciado pol-as «Irmandades da fala»; o espritu galeguista veu xurdindo d'un xeito grande en todo ese tempo e atópase hoxe n'un momento de grande e prometedora actividade. A labor que se realiza por medio das coros, pol-o teatro, pol-as moitas publicaciós que están aparecendo no noso idioma e pol-a que facemos os nazonalistas estudando seriamente e dando soluciós aos probremas gelegos, vai dando xa moitos e moi bós froitos. Hoxe é xé unha cuestión que preocupa a todos e o que menos fai é se dar conta d'iste feito real. Hasta os políticos, decote arredados dos nosos probremas e sen lles preocupar o máis mínimo as nosas cousas, comenzan tamén a se daren conta da realidade. Ninguén podería maxinar que en tan pouco tempo fixérase canto se fixo. Estamos comenzando a rubir a escada da nosa liberdade. Ninguén que non sexa parvo pode deixar de ollar esta reaciós, este froito que estase verificando na vida galega.

A arte, a literatura, a política e todas as manifestiós da nosa vida, do noso ser, atópanse agora n'un momento de glorioso e patriótico rexurdimento, que vai a pasos axigantados camiño de aspiración final. A liberdade e a reconstrución da Nosa Patria.

*
* *

Betanzos, a histórica cibdade galega, que tan outo e glorioso posto ocupóu no noso pa-

sado ten de se incorporar tamén a este rexurdimento dos nosos días. O povo de gloriosa tradición, a comarca mariñán, unha das máis fermosas da Nosa Patria, non pode nin debe ollar con indiferencia este patrióteco movemento. E Betanzos, quizáis, a povoación máis galega, máis enxebre de Galicia. Todo n'ela acusa enxebrismo; as suas ruas e os seus pazos lexendarios fálanos ao corazón do grande que foi Galiza nos tempos que xa pasaron. É perciso pois que Betanzos veña a ocupar o mesmo posto que denantes ocupóu. Faise necesario que os netos dos betanceiros dos tempos idos incorpórense ao movimeto actual e que o voso povo volva a ser na historia dos nosos días o que foi en outros millores e máis gloriosas para a Nosa Terra. Xá un fato de rapaces nacionalistas veñen dende fai algún tempo espallando n'esa terra os ideás de redención da Patria. Eles levaránnos pol-o bon camiño, galegos de Betanzos, e así todos xuntos, povos, e vilas e aldeas galegas chegaremos cinguidos n'unha forte aperta ao remate da nosa obra. Pensade ben que non están lonxanos os días que cantón o bardo e que cando eles cheguen cada un de nós e cada un dos povos galegos ocupará na historia futura o posto que lle corresponde,

Vos tendes a obriga de facer que no futuro sexa Betanzos o que foi no pasado.

VICTOR CASAS.

A Cruña, 13 agosto.

AS NOSAS FESTAS

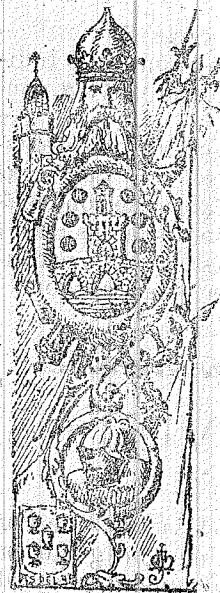
O Festival galego celebrado antónte na Alameda estivo moi concurrido. Anque o tempo non se mostraba moi bó e amenazaba chover, a xente non se desanimóu i-encheu completamente o lugar da festa.

Gustóu moito o programa, e algunhas partes foron repetidas a petición do público, como sucedéu c'unha moñeira a catro voces e unha pandeirada con baile.

Beilóuse a Muñeira, e abofé moi ben; e rematóu todo co Hino Galego, que todol-os concurrente ouviron en pe e

e descubertos.

Onte, no correo, chegou a esta cibdade o Ilmo. Bispo de Lugo, Rvdo P. Prácido. O chegar ó povo foi

recibido pol-o Concello en corporazón, xunta popular de festexos, reverendos padres franciscanos, clero e innumeravel púbrico. No Auntamento foron todos obsequiados c'un refresco, e, mentras tanto, na rúa, bailaron as danzas e tocaron a banda militar.

A procesión de onte resultóu moi concurrida. A elo contribuiu a presenza do Bispo.

A velada celebrada no Campo resultóu insuperábel. A iluminación era moi artística. Resultóu interesante a elevación do Globo Mediano, e, sóbor todalas cousas, aínda nos parecéu moito máis interesante aquela multitude de mulleres tan fermosas que paseaban pol-os Cantós. Esto último abofé qu'inda o lembranos agora con ledicia.

Hoxe amanecéu c'un tempo moi formoso.

As nove da mañá saíu a banda militar pol-as rúas, tocando ledas dianas. Os gaiteros algueiraban a cotío por todas partes. Concurriron á animación do povo as dúas danzas de mariñeiros e a dos labregos.

As once saíu da Casa Consistorial a tradicional comitiva pra ofrendal-o voto na capela de San Roque. Prestaba interés este ano a este aito a asistencia do Bispo de Lugo.

Na misa que resultóu moi solemne, falou ca sua acostumbrada elocuencia o tan virtuoso Rvdo. P. Plácido, que basándose no espírito de caridade que inducía a santo pelengrin a practicar ésta cos seus semellantes, fixo ver con fervente verba, que tan grande sentimento debe ser sempre o que nos inspire todolos actos d'amor que prautiquemos.

Fai un parangón entr'a caridad d'ise xeito e a filantropía como por moitos é entendida, facendo resaltar como inda cando é sempre unha acción loable e dina de gabanzas non pode ser comparada coa humilde caridade que se practica por amor a Cristo. Por iso é a virtude meirande cando ambas circunstancias concurren.

Dedicóu un canto ó amor do que oxe a sociedade carece a pesar de que nunca tanto se falou d'il e indicóu ser o medio para que a humanidade volva a sentir a paz no seu seo.

Fustiga os d'arriba que coa sua soberbia e ostentación de riquezas de que tan mal uso fan, dan orixe a turbulencias e rencores. Tuvo palabras de condenaación pr'os que aproveitándose da ñorancia das clases infunden humildes odios quetan malos froitos perduren sendo íles os pirmeiros en probar seu amargor.

LIBROS E REVISTAS

A publicación literaria mensual «Alborada» de Pontevedra, fixo un verdadeiro alarde de bon gusto, botando á luz no día de Santiago un número extraordinario. Nel colaboraron Euxenio Montes, Vicente Risco, A. Villar Ponte, R. Cabanillas, Manuel Antonio, Amado Carballo, Paz Andrade e Vidal Martínez. As ilustracións levaban as firmas insines de Castelao e Méndez.

«Céltiga» publicóu unha nova produción titulada Axúdate e o Menciñeiro, de Charlón i-Hermida, ilustrado por Cebreiro. Moi axiña voltará a saír «Céltiga» con unha novela do peta ferrolán Nicolás García, titulada, «A Costureiriña».

En Vigo comenzóu a se publicar un diario de grandes voos, que causóu fonda ledicia en toda a Terra. Leva por nome este tan eiseclso; «Galicia»

Entre os seus colaboradores literarios e artisticos figuran moitos nomes insines e pra nos moi queridos: Lustres Rivas, Paz Andrade, Vicente Risco, Villar Ponte, Margarita Welquen, Gómez de la Senra, Alvaro Cebreiro, Jaime Quintanilla, Alfonso Castelao, Méndez, Cabanillas...

«As Roladas» esa doce e meiga publicación infantil, saíu por segunda vez, alumñando noso corazón d'un xeito intenso. Coidamos que non haberá ningún galego que teña un anaco siquera de sentimento e non s'emocione c'o testo de «Roladas» que si é feito pr'os nenos, tamén teñen d'ensinar e recrear moito ós homes.

Na derradeira publicación aparecen orixinaes de Cabanillas, Villar Ponte, Alvaro Cebreiro, Maximo Ramos e Lloréns.

Un fato de rexo nazionalistas espallóu pol-a Cruña un manifesto titulado ¡Máis alá!

Trátase d'un valente e ven orientado berro contra o rutinarismo de moitos galegos que non se decatan ou non queren decatarse das eis-xenzas que na actualidade reclama a nosa Terra. Entre outras cousas interesantes di: «Arrenegamos de mestres e dos seus consellos. Toda voz allea tende a escusar a nosa siceiridade que é sagra porque é a nosa vida e debemos respetala non ser desleigados a nós mesmos.

Arrenegamos da Lei e da Costume. Cada importa alleira ven a roubarlle á nosa mocidade unha áa.

Arrenegamos dos temas obrigados E vergoñoso falar da escravitude da Terra, mentras non se teña feito todo o que compre por anular a. O pranto e a elexia fixeron coidar ós alleos que somos un povo de mulleres. Como bós ciudadaos da futura República Galega gardemol-os nosos encantos patrióticos pra o día en que deamos ó vento a sua bandeira e non poidan ser testigos da ecarbaldía e da mañsedume.

A literatura paisaxista ó xeito da fotografía iluminada con notas de turista bürgués, e a maor calaña do noso paisaxe, que aínda agarda a sensibilidade complexa do noso tempo pra ser interpretado.

Arrenegamos de toda imitazón. A dos vellos en nome da Vida; a dos novos en nome da Novedade».

Iste xornal háchase á venda na librería dos fillos de A. Núñez, no Cantón Pequeno.

Os números atrasados pódense mercar no taller de D. Anxel Ramos, Plateiros, 3.

En Madrid véndese na casa de D. Lois Cortón, Blasco de Garay, 50.

Na Cruña, na Librería de Lino Pérez, Rúa Real.

A lingua que falamos os galegos é filla da Terra e da Raza galegas. O galego que a non deprenda, como Deus manda, e a non fale, aldraxa a súa Raza e a súa Terra. Cando che digan que tés de deprender o castelán, di que sí, que queres esñecer o castelán fonda e cumpridamente, mais que denantes de todo queres deprender ben, como Deus manda, a túa lingua galega, a Fala na que tua nai che canta e te arrola e te acarina;

ANAGRAMA

Por C. P.

Combinar as letras d'ista frase pra que resulte o nome d'unha feiteira rapaza da localidade.

LOGOGRIFO NUMÉRICO

Sustituir os números por letras pra que se leia horizontalmente.

- 6 consonante
- 4 3 preposición
- 6 4 5 dignidade
- 6 4 3 7 animal d'os países septentrionales
- 3 4 6 7 3 emperador romano
- 8 4 6 4 3 7 estado atmosférico
- 8 7 3 6 5 8 2 gesto
- 1 2 3 4 5 6 7 8 «Deleitosa lugar mariñán»

A solución ao anagrama do número anterior, que por error apareziu «Flor de Neila» debendo figurar «Rosa de Neila», corresponde á fermosa

IRENE LOSADA

CÉLTIGA

Revista mensual ilustrada.

Ademítense suscriciós na redaición d'iste boletín.

LA VERDAD

En crespós, marrocaíns, lás, sedas, fulares, nansús e demáis novidades pra señora. E a casa que presenta millor surtido. En pañería e paniños, todol-os días dibuxos novos. Verdadeiro derroche en lenzos e xéneros brancos.

SALDO DE RETALES E XÉNEROS DE PUNTO

PRECIO FIXO

VALDONCEL, 2

NÓS

BOLETIN MENSUAL DA CULTURA GALLEGA

Ademítense suscripciós n'esta redaición.

BRIGANTINOS:

Si queredes mercar mobles baratos, visita de a nova sucursal do Bazar e Almacén de mobles da rúa do Valdoncel, núm. 43, onde atoparedes os ouxetos que deseades a precios moi económicos.

Casa central:

FERNANDO LAGO

Panadeiras. 16, CRUÑA.

(SIN BAÑO)

O produto científico ESTEAGENOL LAFONT

SARNA

é o remedio soberano contra a SARNA. Sólido, de grato olor. Precio 1'50. En todas as Farmacias e Droguerías da Hespaña e Norte d'África, e en casa da Viuda de Lafont, Cantón Grande, 39,

(SIN BAÑO)

BETANZOS

FRUCHAMPAÑ

E o mellor refresco.

Pedil-o en todas partes.

Non podedes pasear moito n'estes días si tedes callos ou durezas nos pés. Pedide Tópico KIRSEM nas boticas, e despóis ficaredes coma no ceo.

Non deixedes de concurrir mañá ao gran concerto que na Alameda, executará

AIRIÑOS DA MIÑA TERRA

PAQUETERÍA, QUINCALLA
EL GATO NEGRO
 — PRECIO FIXO —

Viuda e fillos de Valerio Núñez

Casa especial pra ouxetos d'adorno e fantasía.
 Louza e bateiría de cociña.
 Vidrio cha e oco. Pinturas e barnices.
 Venda eiscrusiva da KROMINA.
 Venda eiscrusiva dos cementos marca «ANCORA»
 dos fillos de Rezola de San Sebastián.
 Materias de construción.
 RUATRAVESA, 35 E 37. TELÉFONO, 15
BETANZOS
 Antigua casa establecida no ano 1879.

ZAPATERIA
DO CANTON

A que máis surtido ten.
 A que máis barato vende.
 Compre vostede alí.

JOSE IGLESIAS MARDIAS
 MERCEAIRÍA, PAPELEIRÍA E QUINCALLA
 Praza da Constitución, 2.

FERRETERÍA

Ferramentas, Ferraxes e Puntas. — Gran surtido en
 bateiría de cociña.
 Non merquedes denantes de visitar esta casa.
Ferreiros, 19. — BETANZOS.

H. COMERCIO

Ramón G. Pernas
 (SUCEADOR DE JOHAN LOPES)
 Praza d'Arines. — **BETANZOS**

É a millor, máis céntrica i-ecómeca da cidade. Vi-
 sitena os señores viaxeiros e convenceráanse.

Si queredes mercar barato visitade o novo
 establecemento de

PANOS, TECIDOS E NOVEDADES

R. MONTES

Ruatravesa, 2, esquina ós Prateiros, — **BETANZOS**
PRECIOS FIXOS

“HIJOS DE A. NUÑEZ”

CASA FUNDADA EN 1871.

Almacén de tecidos e mobles

Sánchez Bregua, 2 e 13

Librería, Papelería, Paquetería e Quincalla

Plaza d'Arines, 32.

— **BANCA** —

Compra-venda de valores, xiros, órdes telegráficas e
 toda crás d'operaciones bancarias.

FARMACIA E LABORATORIO
DOCTOR COUCEIRO
 Plateiros, 8 (Frente á Ruatruavesía)
BETANZOS

JOSE FERREIRA

MENDES NUÑEZ, 17

Tecidos nacionaes i-estranxeiros. — Paquetería e
 Quincalla. — Gran surtido en paraugas. — Por fin de
 temporada sáldanse etaminas, crespós, sedas e toda
 crás d'artigos de vran.

Visiten esta casa e mercarán a precios baratisimos

TECIDOS, PANOS, NOVEDAS

MANOLO LOUSA DÍAZ

8, CONSTITUCIÓN, 8

Compreto sartido en panos pra traxes, panas, lás,
 estameñas, xéneros brancos, mantés, merinos crespós,
 chales, colehas, cortes pra colchós, paraugas, etc.

E a casa que máis barato vende.

8, CONSTITUCIÓN, 8

TECIDOS, PANOS, NOVEDAS

GRAN CASA PRA VIAXEIROS

JOSÉ BARREIRO REY

Monxas, 4-A.

Teléfono n.º 44

BETANZOS

CONFITERÍA

Constantino Rábade

SOPORTÁS DO CAMPO

Dulces finos

Fanse toda crás d'encárragos.

Imprenta de M. Villuendas, Valdoncel, 50

REXURDIMENTO

Redacción e Administración

Praza dos Irmãos García
Naveira, núm. 22

BOLETIN QUINCENAL

ORGAO DOS INTERESES MARINÁS

PREZOS DE SUSCRIZÓN

Betanzos, trimestre . . . 0'80
Fora da localidade. . . 0'9
Exemplar 0'10

ANO I.

Betanzos, 1 de Setembro do 1922.

NÚM. 3

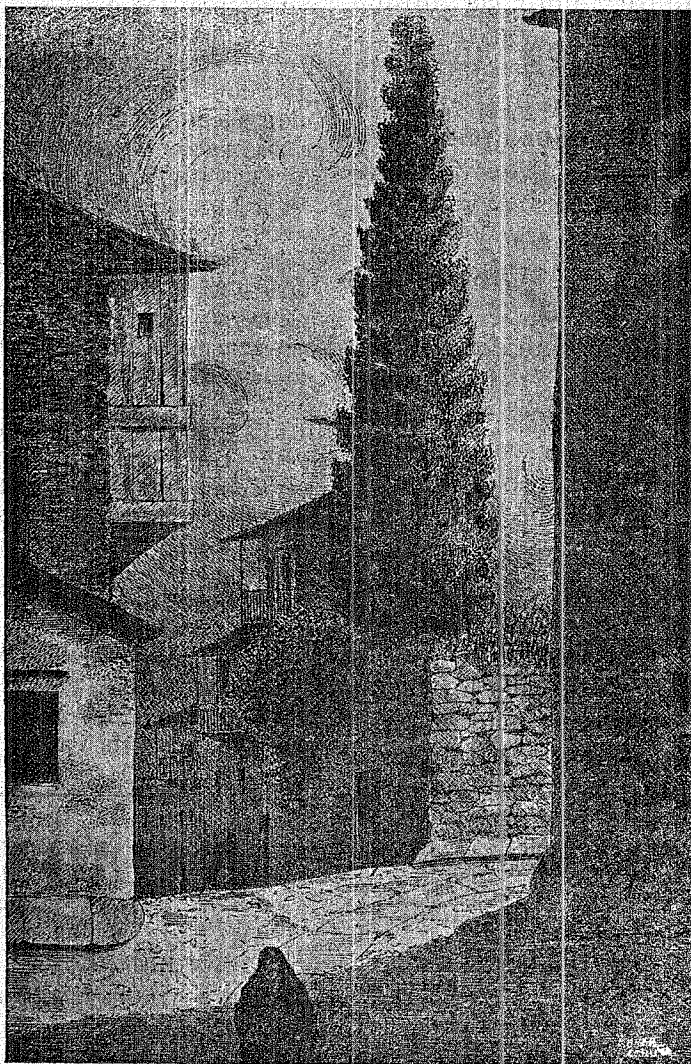
NOSAS RÚAS

Betanzos, a arcaica capital das Mariñas, ofrece ao home areloso de sensaciós esprituas a inefavel dozura, a recollida poesía que palpexa no amben-

te austero e romántico das súas vellas rúas, fermosos relicarios que encerran toda a riqueza artística e, ao mesmo tempo, constituíen os valores máis outos e representativos d'ista vella cidade. Porque Betanzos, a máis das súas ridentes veigas, dos seus feiti-ceiros paisaxes, capaces dos máis elevados e subrimes transportes, da sedante pracidade dos seus dous ríos, cuia eispréndida beleza debira ser cantada pol-a lírica pruma d'un Anacreonte, posee, pra regalo de quen o visite, rúas laberínticas, solitarias i-oscuras, que se deslizan unhas por baixo d'anticuados teitos, e outras enrédanse en

inestricaveis madeixas de sórdidos e denegridos pasillos; rúas que forxaron, a través das vicisitudes dos tempos, o espírito do povo, e que aínda conservan nos seus negros e musgosos muros, cubertos d'herbiñas, o típico encantamento do tradicional e lexendario.

Estos durmentes i-esquecidos logares, de

casas cativas e señorás, alleas á influencia do urbanismo moderno, tan eisnto de tradición, d'esprito e d'arte, que levan nomes tan pomposos como Sánchez de Taibo, Cervantes, Díaz de Lemos, brindannos ó sortilexio magnífico da súa poética visión e transportanos

a i-alma ás outas rexións do ensono; istas homildes e sinxelas praciñas, que envolven na morna caricia da súa atmosfera mística as suntuosidades d'un arte no cume do seu esplendor, predispoñen o ánimo do visitante, capaz de comprender o valor da emoción estética, a unha tenra e saludabre sentimentalidade. Non hai nada pra gustar da dozura das prácidas ensoñacións coma a calma relixiosa que sai d'istos recunchos maxicos, sumidos en grátas penumbras, cheias de silencio, e dos que surxe nas horas nocturnas, algunha d'isas vellas de dilatada seneitude ás que o vulgo atribúe o misterioso e ma-

léfico poder d'unha meiga...

Ante unha das rúas mais empinadas e estreitas, a que ostenta un sombrío e veneravel alciprés, dibuxéi, fantaseando un pouco a realidade, a lámina qu'ofrezco os lectores.

Betanzos.

J. V. R.